

GUVERNER U BRČKOM

Pozitivan razvoj u Brčkom potvrda da su statistički pokazatelji loši

Privreda i poslovno okruženje u Brčko Distriktu BiH razvijaju se jako dobro. To je konzistentno onom što sam nedavno rekao, a to je da zvanična statistika odslikava mnogo goru sliku u BiH od one kakva je ona zaista, izjavio je guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) **Peter Nicholl** koji je 6. i 7. aprila/travnja boravio u posjeti Brčkom. U razgovoru sa grupom privrednika, istaknuto je koliko je za poslove privrednika važno da BiH ima stabilnu valutu i nisku inflaciju. Privrednici ovog regiona prilično su zadovoljni uslugama koje dobijaju od komercijalnih banaka iako bi, kako su kazali, voljeli vidjeti niže kamatne stope. Naime, tokom susreta sa privrednicima, ali i sa zvaničnicima Distrikta, jedno od pitanja guverneru je bilo kada će kamatne stope početi padati. Uz pojašnjenje da se to dešava i da je prije dvije godine prosječna kamata bila 20, a sada 9,5 posto, guverner je istakao da očekuje da će trend snižavanja kamatnih stopa biti nastavljen, prije svega zato što postoji velika

konkurencija među bankama da pridobiju dobre klijente. U isto vrijeme biće moguće vidjeti da će raspon kamatnih stopa između onih koje mogu dobiti dobri privrednici i onih koje mogu

Guverner u posjeti „Bosnaplodu“

dobiti rizični privrednici, biti veliki. "Kamatne stope neće padati za sve, ali hoće za one sa dobrim programima", ocijenio je guverner. Kao jedan od razloga zbog kojeg su kamatne stope u BiH veće od kamatnih stopa u zapadnoj Evropi navedena je činjenica da, u okviru kamatnih stopa, postoji element rizika zemlje koji banke uračunavaju. Stopa političkog

rizika u BiH je 2,8 posto i to je jedan od razloga zbog kojeg je CBBiH inicirala projekat dobijanja prvog suverenog kreditnog rejtinga. "B3 nije posebno visok rejting, ali je BiH ovim uvrštena u mapu

zemalja koje imaju rejting. Treba znati da ima deset zemalja koje imaju niži kreditni rejting od BiH, ali i 80 zemalja u svijetu koje uopće nemaju kreditni rejting. Pozitivno je to što je agencija 'Moody's' BiH dodijelila ono što zove pozitivan izgled. I to je jedna forma jezika koju tržište razumije", kazao je guverner tokom razgovora u Brčkom. Financiranje,

međutim, nije najveći problem sa kojim se privrednici Brčkog suočavaju. Probleme njihovom poslovanju predstavljaju komplikovani poreski sistem i relativno visoke stope poreza. Naime, veliki je broj nelegalnih kompanija koje rade, a uopće ne plaćaju porez, te im zbog toga, istakli su privrednici, kompanije koje rade po zakonu, teško mogu konkurisati. Neke od kompanija istakle su problem kašnjenja u dobijanju određenih dozvola iako guverner smatra da su u većini slučajeva ti problemi vezani za entitetske vlasti, a ne za Distrikt. I konačan problem koji su spomenuli je da su, u slučaju da postoji neki sukob, sudovi jednostavno spori u njihovom rješavanju, što kompanijama uveliko otežava rad. Kao jedna od pozitivnih stvari istaknuto je da je u Brčko Distriktu BiH pojednostavljen proces registracije novih firmi, te se, za razliku od ostalih dijelova zemlje, u ovom dijelu čeka od sedam do 30 dana.

Nastavak na strani 2.

BANKARSKA SUPERVIZIJA

Bankarski sektor u 2003. godini

Broj banaka po strukturi vlasništva vidi se u slj

	31.12.2001.
Ukupan broj banaka	48
Od toga:	
-privatne banke	

Strana 2.

BORBA PROTIV PRANJA NOVCA

Ključna uloga bankarskog sektora

Strana 4.

GUVERNER U BRČKOM

Nastavak sa strane 1.

Tokom boravka u Brčkom, guverner je obišao poljoprivredno dobro u okolini Brčkog, te posjetio firme "Bimal" i "Bosnapold". Impresioniran činjenicom da prva kompanija izvozi 75 posto ukupne proizvodnje većinom u zapadnoevropske zemlje i SAD, a druga čak 95 posto ukupne proizvodnje, te da bi, kada bi mogle dobiti sirovine, mogle imati i šire tržište za svoje proizvode, guverner Nicholl je istakao da i ovi podaci potvrđuju da zvanični podaci o izvozu nisu adekvatni. "Odjel za istraživanje u

CBBiH je upravo uradio jedan projekat uvoza i izvoza u BiH. vidi se da je od kraja 2002. godine izvoz u porastu i da je

Predavanje u Ekonomskoj školi

Cifre osciliraju, ali kada se pogleda trend porasta u ubrzanju. Što se tiče uvoza, on je ujednačen i ne

raste", istakao je guverner. On je iskazao i zadovoljstvo radom Filijale CBBiH u Brčkom. Trezor u Brčkom je jedan od četiri trezora koji CBBiH ima, ali ovaj u Brčkom koriste banke, ne samo iz Distrikta, već iz regiona i ima zadovoljavajući nivo transakcija. Boraveći u Brčkom, guverner se, osim sa privrednicima, sastao i sa bankarima, gradonačelnikom Brčkog Brankom Damjancem i supervizorom za Brčko Susan Johnson, a učenicima završnih razreda Ekonomske škole i studentima Ekonomskog fakulteta u Brčkom održao je predavanje.

BANKARSKA SUPERVIZIJA

Bankarski sektor u 2003. godini

Piše: Ljiljana Marjanović, koordinator za bankarsku superviziju

U nastavak procesa konsolidacije i stabilizacije banaka, odnosno završetak prve faze reformskih promjena, tokom 2003. godine uvedeni su novi bankarski proizvodi, te usvojeni i primijenjeni međunarodni standardi u bankarskoj superviziji. To je uticalo na zaoštavanje konkurencije i postizanje efikasnosti i profitabilnosti poslovanja u bankarstvu. Zbog pripajanja drugoj banci, entitetske agencije za bankarstvo su u 2003. godini oduzele četiri dozvole za rad. Dozvole su oduzete Gospodarskoj banci d.d. Sarajevo, LT komercijalnoj banci d.d. Livno zbog spajanja u LT Gospodarsku banku d.d. Sarajevo, Raiffeisen banci HPB d.d. Mostar zbog pripajanja Raiffeisen banci d. d. BH Sarajevo i Privrednoj banci a.d. Doboj. U statusnoj promjeni spajanja, dozvolu za osnivanje i rad dobila je LT Gospodarska banka d.d. Sarajevo. Privremena uprava uvedena je u četiri banke: u Ljubljansku banku d.d. Sarajevo, Poštansku banku d.d. Sarajevo, Privrednu banku a.d. Doboj i Privrednu banku a.d. Srpsko Sarajevo. Zaključno sa 31. decembrom/prosincom 2003. godine, privremenu upravu imalo je šest banaka: Gospodarska banka d.d. Mostar, Hercegovačka banka d.d. Mostar, Ljubljanska banka d.d. Sarajevo, Poštanska banka BiH d. d. Sarajevo, Una banka d.d. Bihać i Privredna banka Srpsko Sarajevo. U BiH je 31. decembra/prosinca 2003. godine poslovalo 37 banaka.

Broj banaka po strukturi vlasništva vidi se u sljedećem pregledu:

	31.12.2001.	31.12.2002.	31.12.2003.
Ukupan broj banaka	48	40	37
Od toga:			
-privatne banke	36	34	30
-državne banke	12	6	7

Dionički kapital krajem 2003. godine iznosio je 808 miliona KM i veći je za osam posto u odnosu na 2002. godinu. U ukupnom kapitalu, učešće privatnog kapitala bilo je 90 posto, od čega 70 posto stranog, a 20 posto domaćeg privatnog kapitala, dok je učešće državnog kapitala deset posto. U ukupnom privatnom kapitalu strani kapital učestvuje sa 77, a domaći sa 23 posto.

Aktiva banaka

Bilansna aktiva krajem 2003. godine iznosila je 7.046 miliona KM i u odnosu na kraj 2002. godine veća je za 1.511 miliona KM ili za 27 posto. U strukturi aktive, najznačajnije je učešće kredita sa 56 posto. Novčana sredstva učestvuju sa 35, fiksna aktiva sa šest, a ostala aktiva sa tri posto. U strukturi novčanih sredstava, najveće učešće imaju depoziti na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu, 51 posto. Na računima u inostranstvu banke drže 1,2 milijardu KM, što je za 11 posto više u odnosu na kraj 2002. godine.

Pasiva banaka

U ukupnoj pasivi banaka, obaveze učestvuju sa 87, a kapital sa 13 posto. U ukupnoj pasivi, depoziti učestvuju sa 74 posto. Ukoliko se posmatraju nominalni iznosi, vidljivo je da su depoziti povećani za 26, a kapital za 11 posto.

Depoziti

Ukupni depoziti krajem 2003. godine iznosili su 5.243 miliona KM i veći su za 26 posto u odnosu na stanje depozita krajem 2002. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu depozita, najznačajnije je učešće depozita građana sa 38 posto, zatim bankarskih institucija sa 16, privatnih preduzeća i društava sa 14 posto, zatim vladinih institucija sa 13, javnih preduzeća sa 12 i ostalih depozita sa sedam posto. Iz valutne strukture depozita vidljivo je da raste učešće depozita u KM, ali su i dalje depoziti u stranoj valuti veći i u ukupnim depozitima učestvuju sa 55 posto.

Struktura depozita po valuti vidi se u sljedećem pregledu:

u milionima KM

	31. 12. 2001.		31.12. 2002.		31.12. 2003.	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPNI DEPOZITI	3.324	100%	4.158	100%	5.243	100%
U tome:						
-Depoziti u KM	1.214	36%	1.749	42%	2.353	45%
-Depoziti u stranoj valuti	2.110	63%	2.409	58%	2.890	55%

U odnosu na 2002. godinu ročna struktura depozita je poboljšana. Učešće kratkoročnih depozita povećano je sa 24 na 31 posto.

Štednja stanovništva krajem 2003. godine iznosila je 1.847 miliona KM i veća je za 19 posto u odnosu na prethodnu godinu. Štednja u stranoj valuti iznosila je 1.400 miliona KM ili 76 posto, a štednja u domaćoj valuti 447 miliona KM ili 24 posto.

U osam banaka je koncentrisano 98 posto štednje.

U 2003. godini Agencija za osiguranje depozita BiH primila je u članstvo devet banaka, te je na kraju 2003. godine licencu za osiguranje depozita imalo 19 banaka.

Kredit

Ukupno usmjereni krediti u 2003. godini iznosili su 4.178 miliona KM i veći su za 30 posto u odnosu za kraj 2002. godine. Prema sektorskoj strukturi kredita, 47 posto čine krediti stanovništvu, 43 posto čine krediti privatnim preduzećima, sedam posto javnim preduzećima, a tri posto ostalom sektoru. Krediti stanovništvu povećani su za 37 posto, privatnim preduzećima za 38 posto, dok su krediti javnim preduzećima smanjeni za 22 posto.

Aktivnu veću od 500 miliona KM u BiH imale su samo tri banke.

Veličina banaka prema aktivu :	
- više od 500 miliona KM	tri banke
- od 300 do 500 miliona KM	dvije banke
- od 100 do 300 miliona KM	13 banaka
- manje od 100 miliona KM	18 banaka

SJEDNICE

Prihvaćeni Finansijski izvještaji CBBiH za 2003. godinu

Na sjednicama održanim 14. aprila/travnja 2004. godine Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH i Predsjedništvo BiH prihvatili su Finansijske izvještaje CBBiH za 2003. godinu, dok je Dom naroda ove izvještaje prihvatio na sjednici održanoj 26. aprila/travnja 2004. godine. Državni parlament prihvatio je ove izvještaje uz preporuku da se pokrene inicijativa za izmjenu Zakona o CBBiH

Na sjednici održanoj 29. aprila/travnja, Upravno vijeće CBBiH usvojilo je i Finansijske izvještaje za prvi kvartal 2004. godine koji će biti proslijeđeni Predsjedništvu BiH. CBBiH je i u navedenom periodu zabilježila pozitivan finansijski rezultat, izražen kroz neto dobit u iznosu od 7,5 miliona KM, što je za oko 900.000 KM ili za 14,10 posto više u odnosu na neto dobit projiciranu Finansijskim planom za isti period. Ukupne devizne rezerve su, po prvi put 31. marta/ožujka 2004. godine, premašile iznos od tri milijarde KM.

u dijelu koji se donosi na raspodjelu profita i s tim u vezi da CBBiH razmotri načine plaćanja dividende državi. Finansijski izvještaji za proteklu godinu pokazuju da je ukupna aktiva i pasiva iznosila 2.853.847.047 KM. Devizna aktiva iznosila je 2.780.627.783 KM. U opticaju je, zaključno sa 31. decembrom/prosincom 2003. godine bilo 1.721.858.246 KM, dok su domaći depoziti iznosili 904.467.855 KM. Suma ove dvije kategorije čini monetarnu pasivu CBBiH čiji je iznos bio 2.617.326.101 KM. Kapital i rezerve CBBiH bili su 214.675.246 KM. Prema finansijskim izvještajima, obaveze prema nerezidentima iznosile su 1.026.463 KM, a slobodne devizne rezerve 153.275.219 KM. Neto dobit za finansijsku 2003. godinu iznosi 33.928.577 KM. Investirani devizni depoziti i vrijednosni papiri trećih lica, gdje CBBiH djeluje kao agent, iskazani su vanbilansno i iznosili su 196.697.368 KM. Predsjedništvo BiH i Parlamentarna skupština BiH prihvatili su i Godišnji izvještaj CBBiH.

GODIŠNICE

Dvije godine rada Sarajevske berze

Sarajevska berza (SASE) u protekle dvije godine, sa ukupno ostvarenim prometom većim od 180 miliona KM, te aktuelnim prosječnim prometom od oko 600.000 KM po jednom trgovanju, pokazala je da je respektabilna institucija koja doprinosi razvoju efikasnog tržišta kapitala i države, rečeno je u povodu obilježavanja druge godišnjice postojanja SASE 12. aprila/travnja 2004. godine. "Razvoj SASE, čiji je cilj osvajanje novih nivoa transparentnosti, usko je vezan za ekonomski razvoj BiH u cjelini. Stoga reforme koje provodi Vijeće ministara BiH, rekonstrukcija poslovnog okruženja pod inicijativom Ureda visokog predstavnika (OHR) i rad Vijeća za tržište kapitala pod pokroviteljstvom Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) imaju suštinski značaj za razvoj tržišta vrijednosnih papira", kazao je na svečanosti obilježavanja direktor Berze **Almir Begić**. Predsjednik Nadzornog odbora SASE **Muris Čičić** istakao je da je Berza kao privatno dioničko društvo u ovom periodu bila prepuštena sama sebi, ali da je, bez bilo kakve podrške domaćih i stranih institucija i organi-

zacija, uspjela prerasti iz dioničkog društva u stabilnu instituciju sa jasnim razvojnim ciljevima i značajnom društvenom ulogom. "Sarajevska berza je od početka postojanja propagirala i doprinosila regionalnom povezivanju berzi, što predstavlja temelj budućnosti na ovim prostorima. Mala berza ne može opstati sama i izolovana u periodu općih trendova liberalizacije protoka kapitala i regionalnih povezivanja u svijetu", kazao je viceguverner CBBiH **Kemal Kozarić**. Od prošle godine, podsjetio je viceguverner Kozarić, SASE je članica informacionog web portala koji uvezuje Sarajevsku i Banjalučku berzu, te druge berze u okruženju. Portal je tako postao glavna tačka za investitore koji traže informacije za berze u regiji, čime je napravljen i prvi iskorak ka Evropi. U sklopu obilježavanja dvogodišnjice rada Berze, predstavljen je jedinstveni SASE portal koji će predstavljati centar informacija o tržištu kapitala u BiH. SASE portal će, osim standardiziranih informacija o dešavanjima i novostima u sferi tržišta kapitala, obuhvatati i detaljne informacije i statistike o izdavačima na listi SASE.

Ključna uloga bankarskog sektora

Banke nisu krivci za pojave pranja novca, one se bore protiv toga, što se može vidjeti iz toga da sve sumnjive transfere prijavljuju financijskoj policiji, izjavio je viceguverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) **Kemal Kozarić** obraćajući se učesnicima seminara o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma. Seminar su organizirali Ured visokog predstavnika (OHR) u BiH i CBBiH, a održan je od 14. do 16. aprila/travnja u prostorijama CBBiH u Sarajevu. Seminar, koji je organiziran u okviru Akcionog plana Vijeća ministara BiH za sprečavanje pranja novca, bio je koncipiran kao seminar za trenere. Drugim riječima, predstavnici financijskih institucija koji su prisustvovali ovom seminaru ubuduće će obučavati radne kolege o tome kako što uspješnije identificirati i spriječiti sumnjive novčane transakcije. Viceguverner Kozarić, koji je sa direktorom Glavne jedinice Sarajevo **Sadikom Kadrićem** i savjetnikom guvernera CBBiH za pitanja financijskog tržišta **Petrom Marković** prisustvovao ovom seminaru, naglasio je važnost uloge bankarskog sistema u sprečavanju pranja novca. Kozarić je tom prilikom naglasio da je uloga banaka u tom procesu izuzetno nezahval-

na, jer su upravo komercijalne banke u medijima često označavane kao glavni krivci za učestale pojave pranja novca i pojavu fiktivnih firmi. Istakavši da

svaka država ima specifičan pravni okvir i finansijski sistem. Predavači **Wayne Owens** i **Daniel Thelesklaf**, koji su angažirani zahvaljujući pokroviteljstvu Međunarod-

uspostavljanju mehanizama interne kontrole u finansijskim institucijama, te načinima identificiranja klijenata "visokog rizika". Veliki problem u borbi protiv pranja novca predstavlja činjenica da pranje novca u najvećem broju slučajeva ima međunarodni karakter, te da se pranje novca, osim u finansijskom sektoru, pojavljuje i u tržištima kapitala, vrijednosnih papira i nekretnina. Zbog toga, naglasili su MMF-ovi eksperti, BiH mora uspostaviti finansijske obavještajne jedinice, čiji će zadatak biti prikupljanje, obrada i analiza informacija s ciljem identificiranja prihoda koji su stečeni na ilegalan način. Te jedinice bi, također, bile uključene u koordiniranje aktivnosti borbe protiv pranja novca, no za uspjeh ovako složene operacije neophodno je jasno odrediti ulogu pojedinih institucija. Uz predstavnike CBBiH, seminaru su prisustvovali predstavnici odjela za sprečavanje pranja novca, agencija za bankarstvo, udruženja banaka i komisija za vrijednosne papire iz oba bh. entiteta, te predstavnici Centralnog registra vrijednosnih papira Republike Srpske (RS), Odjela za nadzor osiguranja i igara na sreću Ministarstva financija RS, Poreske uprave Brčko Distrikta BiH, Ureda za nadzor osiguravajućih društava i Sarajevske berze.

Detalj sa seminara

banke nisu krivci, već da se bore protiv ove pojave, Kozarić je dodao da je CBBiH počela proces uspostave jedinstvenog registra bankovnih računa koji će još više suziti prostor za ilegalne novčane transakcije. Najveći dio predavanja bio je usmjeren na analizu 40 revidiranih preporuka o pranju novca i osam posebnih preporuka o financiranju terorizma koje je pripremila Radna grupa za finansijsku akciju u vezi sa pranjem novca (FATF). Ove preporuke se uzimaju kao minimalni standardi za jednu državu, uzimajući u obzir da

dnog monetarnog fonda (MMF), naglasili su tokom predavanja da su najveći problemi u BiH vezani za postojanje velikog broja fiktivnih firmi. BiH, kao i većina zemalja Jugoistočne Evrope, ima problema i sa definiranjem i implementiranjem mjera koje se odnose na konfiskovanje, zamrzavanje i ograničavanje pristupa ilegalno stečenoj imovini. Tokom seminara obrađene su i obaveze finansijskih institucija u utvrđivanju identiteta klijenata i čuvanju tih informacija, konstantnom nadgledanju i prijavljivanju sumnjivih transakcija,

NOVI SADRŽAJI NA WEB SITEU CBBiH

Odnosi BiH sa MMF-om

Od 21. aprila/travnja 2004. godine na zvaničnoj internet stranici Centralne banke BiH (www.cbbh.ba) mogu se naći informacije u vezi sa članstvom BiH u Međunarodnom monetarnom fondu (MMF). Osim generalnih informacija koje se odnose na dosadašnje finansijske aranžmane BiH sa MMF-om, na ovoj adresi može se pronaći i Pojmovnik termina bit-

nih za razumijevanje funkcioniranja MMF-a. U kreiranju dizajna i sadržaja stranice učestvovali su Odjeljenje za odnose sa međunarodnim finansijskim institucijama, Služba za odnose sa javnošću i Služba za zajedničke poslove. Sadržaj stranice biće uredno ažuriran. Nadamo se da će prezentirane informacije biti od koristi korisnicima web stranice CBBiH.

POZITIVNI TRENDOWI U VANJSKOJ TRGOVINI BiH

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je 7. aprila/travnja nove podatke o trendovima u vanjskoj trgovini BiH, koji pokazuju da izvoz od sredine 2002. godine ubrzano raste, dok uvoz raste znatno sporije. Ako ovakvi trendovi budu nastavljeni, perspektiva trgovinskog bilansa BiH biće puno svijetlija nego što je bila proteklih godina. Pojašnjavajući ove nove podatke, koji su dostupni na web stranici CBBiH (www.cbbh.ba), guverner CBBiH Peter Nicholl želi istaći da je usvojen novi, međunarodno priznati metod (X-12) za bolje eliminiranje redovnih sezonskih uticaja iz mjesečne statistike uvoza i izvoza. Drugo, dugoročni trendovi izvoza i uvoza su računati korištenjem istog metoda. Ovi trendovi su prikazani u priliženim tabelama, koje će biti dostupne svakog mjeseca na web stranici Banke. Informacije o trendovima su važne, jer čine dugoročniji

opšti trend izvoza i uvoza očiglednijim i pomažu boljem razumijevanju platnog bilansa BiH. Od sredine 2002. godine, izvoz raste znatno brže nego uvoz, koji je prilično konstantan u toku istog perioda. Ovo je dobra vijest za BiH, kako za zaposlenost, tako i za platni bilans. Guverner Nicholl je rekao da je veoma važno da vlade nastave stvarati bolju ekonomsku i poslovnu sredinu kako bi dodatno podstakle izvoz, koji je, iako raste brže, i dalje na nižem nivou u odnosu na uvoz. CBBiH je ove sedmice počela objavljivati mjesečne podatke izvoza i uvoza po vrstama roba, koji će omogućiti bolju analizu razloga kretanja u agregatnoj statistici. Također, CBBiH razvija nove serije na nivou BiH o državama partnerima s kojima BiH trguje. Ovi novi podaci biće objavljeni za nekoliko mjeseci.

GUVERNER NICHOLL BORAVIĆE U VELIKOJ BRITANiji

Guverner Centralne banke Bosne i

Hercegovine (CBBiH) Peter Nicholl boraviće od 13. do 16. aprila/travnja 2004. godine u Velikoj Britaniji. U Windsoru, guverner Nicholl će, u okviru kursa za bankare centralnih banaka iz cijelog svijeta, održati predavanje o temi "Identificiranje izazova za vođstvo centralne banke/regulacijskog sektora". Također će u Londonu održati dvije prezentacije o bosanskohercegovačkoj ekonomiji i finansijskom sektoru, od kojih će jednu organizirati Ambasada BiH u Londonu, a drugu trgovačka banka "Bear Stern".

VICEGUVERNER KOVAČEVIĆ NAPUŠTA DUŽNOST U CBBiH

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), na sjednici održanoj u četvrtak, 29. aprila/travnja 2004. godine u Sarajevu, odobrilo je, na njegov zahtjev razrješenje dužnosti viceguvernera CBBiH Dragana Kovačevića koji odlazi na novu dužnost. Dužnost u CBBiH Kovačević

će obavljati do 31. maja/svibnja 2004. godine, a ime novog viceguvernera, koji će tu dužnost obavljati umjesto njega, biće objavljeno nakon što guverner, uz saglasnost Upravnog vijeća CBBiH, donese odluku o tome. Za viceguvernera CBBiH Kovačević je imenovan 1997. godine, a posljednje dvije godine bio je zadužen za statistiku i istraživanja i platne sisteme u CBBiH. Upravno vijeće CBBiH želi zahvaliti viceguverneru Kovačeviću na predanom radu, te istaći da je svojim angažmanom pomogao u uspostavljanju i uspješnom djelovanju CBBiH. Na sjednici je Upravno vijeće prihvatilo Financijske izvještaje CBBiH i Izvještaj o izvršenju Financijskog plana za prvi kvartal ove godine, pri čemu je konstatirano da je i tokom prvog kvartala CBBiH poslovala pozitivno. Financijski izvještaji za prvi kvartal 2004. godine biće upućeni Predsjedništvu BiH. Na sjednici je uspostavljena komisija za pripremu tendera za nove vanjske revizore CBBiH. Politika CBBiH je da svake tri godine objavljuje tender za ovu vrstu usluge. Sljedeći sastanak Upravnog vijeća CBBiH biće održan 26. maja/svibnja 2004. godine u Mostaru.

CBBiH OBJAVILA NOVE ZNAČAJNE PODATKE FISKALNE STATISTIKE ZA BiH BAZIRANE NA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) objavila je 26. aprila/travnja statističke podatke o vladinim financijama za Bosnu i Hercegovinu (BiH). Guverner Peter Nicholl je rekao da ovi statistički podaci daju novi značajan osnov za fiskalnu analizu i kreiranje politike kao i za poređenje fiskalne situacije u BiH sa drugim zemljama. Podaci su objavljeni po prvi put, uz podršku MMF-a koja je počela prošlog septembra. Statistički podaci pripremljeni su uz punu saradnju i podršku sa državnim i entitetskim ministarstvima financija i guverner im zahvaljuje na saradnji. U prilogu su fiskalni statistički podaci za 2002. godinu koji pokazuju konsolidirane podatke o prihodima, rashodima i drugim transakcijama za sve nivoe vlade kombinirano (isključujući općine i projekte koje direktno financira međunarodna zajednica) kao i vanbudžetske fondove. Ove tabele je kompilirala CBBiH u skladu sa međunarodnim standardima (MMF Priručnik o statistici vladinih finansija 2001). Odvojene tabele sa fiskalnim transakcijama za svaki entitet i Distrikt Brčko zajedno sa kratkim pregledom izvora i metoda koji su korišteni, dati su

na web stranici CBBiH (www.cbbh.ba). Nicholl je spomenuo nekoliko važnih stvari u fiskalnim statističkim podacima za konsolidiranu vladu BiH (država, entiteti, kantoni i Brčko) za 2002. go-

miliona KM

- Prihod BiH bio je 5,133 milijardi KM
- Stanje (deficit) rashoda nad prihodima zajedno sa nabavkom stalnih i drugih nefinancijskih sredstava je 18 miliona

Guverner sa službenicima Odjeljenja za statistiku

dinu:

- Rashodi (koji ne uključuju nabavku stalnih i finansijskih sredstava, koji su dati kao izdvojene stavke, niti amortizaciju stalnih sredstava) za BiH iznosili su 5,005 milijardi KM
- Za nabavku stalnih i drugih nefinancijskih sredstava utrošeno je još 147

KM (veoma mali procenat od 0,1% bruto domaćeg proizvoda koji uključuje "sivu" ekonomiju) za konsolidiranu Vladu BiH, mada je bilo značajnih razlika između entiteta.

- Ovaj mali deficit za Bosnu i Hercegovinu može se uporediti sa značajnim budžetskim deficitima u

mnogim drugim zemljama; na primjer, 10 zemalja, kandidata za ulazak u EU imale su prosječni deficit od 5,1 procenata bruto domaćeg proizvoda za 2002. godinu a G7 zemlje trenutno imaju zajedno oko 5 procenata BDP-a.

- Kao indikacija relativnog značaja konsolidirane Vlade BiH u cjelokupnoj ekonomiji, prihod iznosi oko 32 procenata procijenjenog bruto domaćeg proizvoda 2002. godine koji uključuje "sivu" ekonomiju, a rashodi skupa sa nabavkom stalnih i drugih nefinancijskih sredstava bili su, također, oko 32 procenata BDP-a koji uključuje "sivu" ekonomiju. Dodavanje općina bi dovelo do toga da iznosi prihoda i rashoda za cijelu konsolidiranu opću vladu BiH budu oko 36 procenata BDP-a koji uključuje "sivu" ekonomiju.

Guverner je rekao da očekuje da će statistika vladinih finansija za 2003. godinu biti objavljena u junu/lipnju 2004. godine. CBBiH će kasnije početi kompilirati i objavljivati kvartalne fiskalne statističke podatke da bi se obezbijedile pravovremene informacije. Guverner također očekuje nastavak kontinuirane saradnje sa ministarstvima financija u ovom značajnom poslu.

GLAVNE JEDINICE I FILIJALE

GJ Sarajevo

GJ Mostar

GBRS Banja Luka

Filijala Brčko

Filijala Pale

■ GJ MOSTAR

Službenici Službe sigurnosti Centralnog ureda CBBiH boravili su 8. i 9. aprila/travnja 2004. godine u posjeti Glavnoj jedinici (GJ) Mostar radi upoznavanja sa sistemom sigurnosti i obuke službenika za rad na sistemu. Koordinator Službe bankarstva GJ Mostar i službenik koji radi na poslovima statistike prisustvovali su 29. aprila/travnja sastanku organiziranom u vezi posjete Misije Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za monetarnu i finansijsku statistiku. Komisija za izbor najpovoljnijeg ponuđača za nabavku centralnog UPS-a za GJ Mostar održala je 6. aprila/travnja prvi sastanak. Posredstvom GJ Mostar u martu/ožujku obavljeno je ukupno 131.388 transakcija, od čega 125.997 transakcija žiroklinga i 5.391 transakcija RTGS-a.

■ GJ SARAJEVO

U toku aprila/travnja nastavljene su pripreme za preseljenje GJ Sarajevo u nove prostorije. Planirano je da preseljenje bude obavljeno u narednih mjesec dana. U kupovini i prodaji KM i dalje su prisutne dnevne oscilacije tako da je do kraja aprila/travnja bankama prodato 294.997.161,86 KM, a kupljeno 312.433.890,00 KM, što čini stan-

je od minus 17.436.728,80 KM. Direktor GJ Sarajevo **Sadić Kadić** učestvovao je u pripremi seminara o sprečavanju pranja novca za određene institucije vlasti na nivou BiH i entiteta koji je organizirala Misija MMF-a. Seminar je održan od 14. do 16. aprila/travnja u Sarajevu.

■ GBRS BANJA LUKA

U okviru redovnih aktivnosti na suzbijanju falsificiranja novčanica, Glavna banka Republike Srpske CBBiH (GBRSCBBiH) Banja Luka organizirala je teoretsku i praktičnu obuku radnika sa ciljem lakšeg uočavanja falsificiranih novčanica KM i eura. Zainteresirani subjekti su pozdravili ovu inicijativu direktorice GBRS Banja Luka **Mirjane Jaćimović**. Iskazana je velika zainteresiranost tako da su 13 komercijalnih banaka i Srpske pošte uputile 66 radnika na obuku koja je održana od 24. marta/ožujka do 1. aprila/travnja. Obuku je vodio ekspert za ovu oblast **Branko Buhavac**, uz pomoć radnice Službe trezora **Stoje Kočić**. U toku su analize rezultata i zapažanja učesnika procesa obuke. U RS počele su raditi filijale LT Gospodarske banke dd Sarajevo i Volksbanke BH dd Sarajevo. Viceguverner CBBiH **Dragan Kovačević** sa

saradnicima održao je 23. aprila/travnja sastanak u GBRS Banja Luka o Centralnoj banci kao agentu za račun prihoda Uprave za indirektno oporezivanje, Ministarstva trezora i finansijske BiH, ministarstva finansijske RS i Federacije BiH, te poreskih i carinskih uprava entiteta i Brčko Distrikta BiH.

■ FILIJALA BRČKO

Guverner CBBiH **Peter Nicholl** boravio je 6. i 7. aprila/travnja u radnoj posjeti Brčko Distriktu BiH, gdje je održao sastanak sa privrednicima, predstavnicima banaka, supervizorom za Brčko **Susan Johnson**, gradonačelnikom **Brankom Damjancem**, te održao predavanje za učenike završnih razreda Ekonomske škole i studente Ekonomskog fakulteta u Brčkom. Komisija za nabavku osnovnih sredstava predložila je da ponuda za proširenje sistema sigurnosti u Filijali Brčko bude prihvaćena. Rukovodilac Filijale **Mirzeta Arnaudović** prisustvovala je sastanku Organizacionog odbora drugog Susreta bankara BiH koji je održan 23. aprila/travnja u Tesliću. Pravni savjetnik u Službi za pravne poslove CBBiH **Jasenska Žigić** prisustvovala je 27. aprila/travnja u Filijali Brčko sastanku sa predstavnicima Pravnog tima Vlade Brčko

Distrikta BiH i Regionalnog ureda visokog predstavnika u vezi sa pravnim statusom zgrade u kojoj je smještena Filijala. Ekonomista za procjenu i poslove statistike **Mira Tabaković** prisustvovala 29. aprila/travnja u Sarajevu sastanku sa Misijom MMF-a na kojem je razmatrano pitanje monetarne i finansijske statistike. Nastavljen je trend porasta aktivnosti sa komercijalnim bankama, jer je index vrijednosti ulaza za BAM i EUR u ovom mjesecu porastao u odnosu na prethodni.

■ FILIJALA PALE

U toku aprila/travnja na nivou Filijale Pale nastavljen je rast prodaje KM, a kupovina i dalje opada. Prosječan broj dnevnih transakcija prodaje KM u aprilu/travnju u odnosu na mart/ožujak povećan je za 13 posto, a prosječan broj dnevnih transakcija kupovine KM opao je za 19 posto. Pozitivan saldo između prodaje i kupovine KM povećan je za 1,4 posto. Depoziti banaka koje vodi Filijala porasli su u odnosu na prethodni mjesec. Tako su depoziti u KM valuti porasli za osam, a depoziti u drugim valutama za dva posto. Saldo na računima rezervi opao je za tri posto. Izvršena je nabavka kancelarijskog namještaja za Filijalu koja je predviđena budžetom za 2004. godinu.

Guverner na seminaru u Windsoru održao predavanje

Guverner CBBiH **Peter Nicholl** održao je na seminaru u Windsoru predavanje o vođenju i upravljanju organizacionim promjenama u centralnim bankama i regulatornim agencijama. Seminar je održan u organizaciji Central Banking Publications Ltd. Koordinator Službe za žiroklinging iz Odjeljenja za platne sisteme **Sead Bijedić** i

Enver Pačuka

ekonomista u Odjeljenju trezora **Edis Kovačević** prisustvovali su seminaru pod nazivom "Gotovina u opticaju i platni sistemi u Austriji", koji je, u organizaciji Austrijske narodne banke, održan od 26. do 30. aprila/travnja u Beču. U Beču je od 28. do 30. aprila/travnja održana i regionalna konferencija SWIFT-a kojoj je prisustvovala koordinatorka Službe za RTGS i SWIFT

la/travnja održana i regionalna konferencija SWIFT-a kojoj je prisustvovala koordinatorka Službe za RTGS i SWIFT

Odjeljenja za platne sisteme

Anja Margetić Ekonomista II u Odjeljenju za trezor

Enver Pačuka boravio je od 20. do 25. aprila/travnja u Hanoveru, gdje je prisustvovao sajmu trezorske opreme.

Narodna univerzitetska biblioteka BiH organ

nizirala je u Sarajevu Bibliotekarsko-istraživački seminar - kartično poslovanje u biblioteci. Seminaru, koji je održan od 6. do 8. aprila/travnja, prisustvovala je bibliotekar u Službi za publikacije, biblioteku i administrativne poslove **Đina Batinić**.

ZAPOŠLJAVANJE

Službenik GBRS zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme

Po isteku dvije godine rada na određeno vrijeme, ekonomista za bankarstvo u Službi za bankarstvo Glavne banke Republike Srpske Centralne banke BiH (GBRSCBBiH) **Dragan Jović** je od 1. aprila/travnja 2004. godine zasnavao radni odnos na neodređeno vrijeme. U CBBiH rade 264 službenika, od kojih je 260 u radnom odnosu na neodređeno, a četiri u radnom

odnosu na određeno vrijeme. Podsjećaju se zaposleni u CBBiH koji su pribavili nove lične karte u skladu sa CIPS projektom, da su dužni kopije novih ličnih karata dostaviti Službi za kadrovske poslove zajedno sa kopijom uvjerenja/prijave prebivališta, radi ažuriranja podataka. Ovo se odnosi i na službenike koji tek treba da pribave nove lične karte.

IZLETI

Let za Istanbul

Piše: Vildana Popovčević

Baš kao što je rekla jedna od kolegica pred izlet u Istanbul, posjeta ovom gradu čini se kao spuštanje na letećem čilimu u zemlju bajki, a izgleda da se tako osjećala i većina kolega koji su odlučili posjetiti Istanbul. Ekipa se, doduše, sputila avionom, ali je odmah bila opijena mirisom Orijenta, dok je s Bosfora puhalo nešto što liči na dalmatinsku bonacu, pa su prve istanbulske noći svi duboko disali i široko otvorenih očiju upijali svjetla grada, u kojem se svjetlost zvijezda i blještavilo miješaju sa svjetlošću kandilja na istanbulskim džamijama i ultra modernih reklama evropskog velegrada. A sutradan je tek uslijedila bajka: od posjete veličanstvenoj Aja Sofiji

zvuci pred očima onih koji su ih posjetili, bez mogućnosti da u svemu uživaju i da ih, barem, pohrane u glavama, redom, kako su i dolazili. I onda, naravno, tople aprilske večeri uz def i pjevače, pa ujutro Bosfor, sve do Zlatnog roga, pa čak i do drugog kontinenta... A tamo s azijskog dijela Istanbula, grad kao na dlanu... I za kraj, naravno, najbolje: večera u Orient Houseu, sa trbušnim plesačicama, uz živopisne igre iz Izmira i tipičnu tursku svadbu. Uz dobro raspoloženje, odatle je stigla i nagrada u plesu kojim se naša ekipa, uz one iz drugih zemalja, predstavila te večeri. Zasluga je to Alme iz trezora Glavne jedinice CBBiH Sarajevo, ali i ostalih, jer su joj bili velika podrška. Tako je prošao aprilski izlet u Istanbul i tek sada većina

„Ekipa” CBBiH u obilasku Istanbula

preko Kapali čaršije i egipatske pijace do Topkapi muzeja. Tako su se smjenjivali utisci, mirisi i

sređuje utiske, slike i uspomene... Do sljedećeg putovanja i nove maršrute...

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Izdavač: Centralna banka BiH; Urednik: **Zijada Kulović**,
Kontakt telefon: (033) 278-123; Web stranica:
<http://www.cbbh.ba>; E-mail: contact@cbbh.ba; Priprema:

Služba za odnose s javnošću CBBiH; Adresa: **Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo**; DTP urednik: **Almir Salihović**; DTP asistent: **Danijela Golijanin**; Saradnici: **Emna Mundžehasić** (lektor), **Almir Salihović**, **Lejla Simon**, **Vildana Popovčević** i **Renata Barić** (engleska verzija); Štampa: **Sevda Handžić**, Služba za zajedničke poslove CBBiH; Bilten izlazi svakog mjeseca

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. marta/ožujka 2004. godine
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtjeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 31. marta/ožujka su:

Na dan 31. marta/ožujka Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazi-
lazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM) za 157.555.628 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koji se drže kod ino-banaka.

Bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u EUR i ostale valute.

Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (1.692.799.342 KM) i depozite rezidentnih banaka (1.134.486.076 KM).

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital, rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta/kolovoza 1997. godine

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka iskazuje u bilansu stanja MMF-ove račune 1 i 2 kao stranu pasivu, i čuva vrijednosne papire Vlade Bosne i Hercegovine vezane za članstvo. Istovremeno djelujući i kao fiskalni agent u ime Vlade u njenim odnosima sa MMF-om, Banka evi-
dentira sredstva i obaveze Vlade vezane za članstvo na povjerilačkim računima odvojenim od bilansa stanja.

Konsolidacijom svih računa vezanim za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u izračunava se obaveza kao neto članska pozicija od 224.573.117 KM.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija, kao i devizne račune državnih institucija i agencija za koje Banka djeluje kao agent. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CBBiH, oni nisu uključeni u gore navedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 194.565.401 KM.

Dalji upiti koji se tiču Mjesečnog bilansa stanja mogu se uputiti Odjeljenju za računovodstvo i financije u Sarajevu na tel. (33) 27 81 19, fax. (33) 27 82 94.

Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 27 81 23, fax. (33) 27 82 96.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. marta/ožujka 2004. godine
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	EUR	Ostale valute
1	Devizna aktiva	3.015.402.190	3.012.367.818	3.034.372
1.1	Gotovina	34.247.716	34.223.010	24.706
1.2	Kratkoročni depoziti	2.979.720.824	2.978.144.808	1.576.016
1.3	SDR u MMF-u	1.433.650	0	1.433.650
2	Ostala aktiva	72.871.482		
UKUPNA AKTIVA (1 + 2)		3.088.273.672		

PASIVA		Ukupan iznos
3	Monetarna pasiva	2.856.798.380
3.1	Valuta u opticaju	1.692.799.342
3.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	1.134.486.076
3.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	29.512.962
4	Obaveze prema nerezidentima	1.048.182
5	Ostala pasiva	8.486.140
6	Kapital i rezerve	221.940.970
UKUPNA PASIVA (3+4+5+6)		3.088.273.672

Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 3 - 4)	157.555.628
--	-------------

Jasmina Halilbegović
Glavni kontrolor

P. W. Nicholl
Guverner
Sarajevo (datum) 22. 04. 2004.